

Сања Јаковљевић

Пореска управа Републике Српске,
Источно Сарајево,
БиХ

✉ sanja.kalabic@yahoo.com

РЕФОРМА ЈАВНИХ РАСХОДА REFORM OF PUBLIC EXPENDITURE

Резиме: Систем управљања јавним финансијама је дефинисан процедурама путем којих се јавна средства преусмјеравају и управљају на начин којим се осигурава фискална дисциплина, прате стратешки приоритети и обезбјеђује ефикасна употреба јавних средстава. Јавне финансије су област највиших очекивања од стране ЕУ. БиХ се суочава са одређеним изазовима при унапређивању система јавних расхода. Тај систем се у великој мјери заснива на доприносима на плате, што угрожава стране директне инвестиције и смањује конкурентност и раст. Стога постоји потреба за смањењем опорезивања рада, фокусирајући се нарочито на измјену стопа социјалних доприноса.

Кључне ријечи: јавни расходи, јавне финансије, буџет, трезор, јавни дуг.

ЈЕЛ класификација: H, H70, H71, H83.

Summary: Public financial management system defines procedures by which the public funds are allocated and administered in a manner that ensures fiscal discipline, observance of strategic priorities and provides efficient use of public funds. Public finance is an area of the highest expectations in the EU. Bosnia and Herzegovina is facing some challenges in the improvement of public expenditure. This system is largely based on contributions on wages, which threatens foreign direct investment and reduces competitiveness and growth. Therefore there is a need to reduce labor taxation focusing particularly on changing social contribution rates.

Key words: public expenditure, public finance, budgeting, treasury, public debt.

JEL classification: H, H70, H71, H83

1. УВОД

Јавне финансије предствљају област која је уско везана за захтјеве ЕУ, везано за процес доношења буџета, те за стандардне методе јавне интерне финансијске контроле (PIFC). У претходном периоду област јавних финансија је прошла кроз различите реформе. Међутим, те реформе нису проведене на стратешки и свеобухватан начин, те је до промјена долазило асиметрично у складу с постепено утврђиваним неправилностима. У циљу промовисања јавне управе која би била отворена, ефикасна, учинковита и одговорна, неопходно је извршити консолидацију и повећати постојеће напоре у сектору јавних финансија, установити ефикасан систем управљања финансијама, те побољшати контролно окружење управе.

Реформом ће се унаприједити аспект доношења политике у пољу јавних финансија, ојачати ефикасност и ефективност управљања буџетом, те унаприједити рачуноводствени оквир и пословање трезорског система. Реформом ће се увести јавна интерна финансијска контрола у складу са захтјевима ЕУ и иницирати посебне активности на унапређивању капацитета при министарствима финансија, те на нивоу буџетских корисника и фискалних органа.

2. ВАЖНОСТ РЕФОРМЕ ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Јавне финансије су област највиших очекивања од стране ЕУ. Не постоје строго одређене обавезе везане за стандарде ЕУ у оквиру одређеног буџетског модела. Међутим, кад се говори о управљању фондовима који потичу из ЕУ, или ће бити усмјерени према буџету ЕУ,

Acquis дефинише индиректне захтјеве о начину у смислу формирања државних буџета. Поглавље 17 *Acquisa*, везано за економску и монетарну политику, захтијева напоре на средњорочном фискалном програмирању у циљу учешћа у заједничким фискалним механизмима надгледања унутар ЕУ. Достигнућа у управљању буџетским системом се користе као свеукупни индикатор успјешности у раду којим се указује на спремност за приступање ЕУ (Rosen 1999, 17). С тим у вези, фискални детаљи разрађени су у SIGMA анализи која обухвата цјелокупни развој буџетског процеса. SIGMA основне мјере квалитета тичу се: буџетских прописа, односа између законодавне и извршне власти, опсег буџета, средњорочног оквира буџета, слиједа буџетског процеса, буџетског управљања јавним инвестицијама, извршења буџета и мониторинга, рачуноводства и извјештавања, као и могућности унапређивања управљања јавном потрошњом.

Поглавље 32 *Acquisa* односи се на усвајање међународно договорених и усклађених принципа ЕУ, стандарда и метода интерних финансијских контрола у јавном сектору (PIFC). Како ЕУ обезбјеђује средства за развој својих чланица, она очекује да ће интерне контроле јавног сектора обухватати „ex-post“ контролне поступке „ex-ante“, текуће и „ex-post“ контролне поступке које ће предузимати независни интерни ревизори уз подршку централне методолошке и координацијске јединице. Пожељно је да додатно активно дјелује функционална и независна Врховна ревизорска институција (SAI) са видним утицајем на догађања у области јавних финансија. У циљу провођења децентрализованог управљања предприступном помоћи ЕУ, у релевантним институцијама ће се морати спровести неки од основних захтјева PIFC-а, нпр. институционални и организациони оквири с јасном расподјелом дужности, писменим процедурама, рачуноводственим системима у складу са стандардима ЕУ, те независним функцијама интерне ревизије.

3. РЕФОРМА ОБЛАСТИ ЈАВНИХ РАСХОДА

3.1 Димензија политике система јавних финансија

У свакој земљи аспект политике јавних финансија представља саставни дио цјелокупних стратешких и политичких циљева владе (Rosen 1999, 34). Фискално вијеће, основано током 2005. године, заправо је ново координационо тијело за питања фискалне политике. Снажно фискално вијеће треба пружати подршку у остварењу циљева макроекономске стабилности и у постизању развојних циљева. Главни задатак Вијећа односи се на дефинисање циљева и критерија фискалне политике за одређивање плафона расхода на годишњем и вишегодишњем плану. Они укључују: циљеве и границе дефицита у циљу смањења фискалног дебаланса, успоставу циљева за консолидовани фискални биланс, те његову расподјелу по нивоима власти у БиХ, на основу коефицијента укупног дефицита/БДП и других дефинисаних параметара – попут плафона за дуг на нивоу владе, или укупног дуга и новог задуживања, у односу на процјену приходовних капацитета. Фискално вијеће ће бити инструмент у одржавању фискалне дисциплине. Подаци неопходни за доношење компетентних одлука чланова Фискалног вијећа укључују постојање два главна аналитичка инструмента. Први је макрофискални оквир БиХ, а други је консолидовани државни рачун. Ти извјештаји праве се на годишњој основи и служе као аналитичка одредница за остале извјештаје који су Фискалном вијећу потребни везано за одлучивање.

Пракса је показала да се активности у оквиру ових циљева не испуњавају благовремено (попут усвајања документа оквирног буџета – DOB), да свеобухватни фискални оквир не укључује увијек и табеле о ставкама прихода, расхода, финансирања и фискалних циљева за сваки од нивоа власти појединачно, да је још увијек потребна боља размјена података и сарадња између различитих нивоа власти, те да постоје препреке у вертикалној расподјели средстава од индиректних пореза, што успорава процес израде нацрта оквирног буџета и фискалног оквира. Стога је неопходно континуирано радити на побољшању димензија политике система јавних финансија.

Табела 1: Циљеви и активности спровођења димензија политике система јавних финансија

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1. Редовна израда макрофискалног оквира за цијелу БиХ.	* Свеобухватни фискални оквир треба да садржи, осим пројекција индиректних пореза, детаљне табеле и податке о ставкама прихода, расхода, финансирања и фискалним циљевима, циљевима за БиХ и за сваки од нивоа власти појединачно. * Редовно усвајање глобалног оквира фискалног биланса и политика у БиХ.	Континуирано
1.2. Редовна израда консолидираног рачуна јавног сектора.	* Боља сарадња и размјена података између различитих нивоа власти.	Континуирано
1.3. Ефикаснији приступ расподјели прихода од индиректних пореза.	* Законски дефинисана формула за вертикалну расподјелу средстава и алокацију прихода од индиректних пореза.	До краја 2012. године.

Извор: PARCO 2012

3.2 Повећање ефикасности и ефективности управљања буџетом

Процес управљања буџетом ће постати јединствен процес, почевши од документа о средњорочном оквирном буџету, преко планирања годишњег буџета гдје су сви издаци повезани с циљевима владине политике, до модела буџетирања државних програма (*Program-Based-Budgeting*) који се спомињао само у Законима о буџету у ФБиХ (DEI 2012). Све владе у БиХ ће дјеловати на темељу међусобно усклађеног буџетског календара, посредством МТЕФ-а, радиће се према истим или сличним роковима процеса израде буџета и његовог усвајања. Документ о средњорочном буџетском оквиру ће имати заједничку макроекономску и фискалну прогнозу за све нивое владе (бар што се тиче приказа прихода од индиректних пореза), те један дио посебан за сваки одређени ниво владе, који ће одражавати циљеве стратешког развоја датог кроз различите секторе. Одјели за буџет ће координирати процес израде буџета са буџетским корисницима кроз координационе састанке, чиме ће се осигурати заступљеност приоритета политика на сваком нивоу у одговарајућим буџетским ставкама. Усвојени буџет и извјештаји о извршењу буџета ће на транспарентан начин приказивати владине расходе, укључујући и приказ мјерила ефикасности у циљу мјерења резултата (Raičević 2005, 85).

Повећање ефикасности и ефективности управљања прорачуном, сведено је на пет кључних циљева: даљња хармонизација процеса израде DOP-а на свим нивоима власти и његова израда, транспарентна потрошња јавних средстава, јачање комуникације између менаџмента институција и јединица за финансије, потпуно увођење програмског буџетирања у јавној управи, те укључивање свих ванбуџетских фондова у средњорочни оквир расхода и процес планирања прорачуна у десет корака. Ови су циљеви у сличном облику били дио Акцијског плана 1, али се у међувремену испоставило да их у зацртаним роковима није било могуће имплементирати у потпуности због нереално планираних рокова или недостатка капацитета, због тога што су одређене активности нејасно дефинисане или су континуиране природе и ствар константног јачања капацитета и побољшања ефикасности, те због тога што је ниво имплементације немогуће у потпуности оцијенити без јасног индикатора успјеха.

Табела 2: Циљеви и активности повећања ефикасности и ефективности управљања прорачуном

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1. Хармонизација процеса израде ДОР-а на свим нивоима власти и његова израда.	* Побољшање фискалне координације и процеса планирања прорачуна на свим нивоима власти у БиХ. * Развити софтвер за израду прорачуна који је компатибилан са системом трезора. * Активирање фискалног вијећа ФБиХ.	До средине 2014. године.
1.2. Транспарентна потрошња јавних средстава.	* Увођење вишегодишњег планирања јавних средстава уз помоћ будућег BMIS-а.	До краја 2012. године.
1.3. Јачање комуникације између менаџмента институција и јединица за финансије.	* Интензивније укључивање руководиоца у процес припреме прорачуна и консултација између сектора за прорачун у министарствима финансија и прорачунских корисника.	Континуирано
1.4. Потпуно увођење програмског буџетирања у јавној управи у БиХ.	* Стратешко планирање и евалуација програма. * Требало би усвојити интерне правилнике који би дефинисали детаље програмирања. * Јачање сектора за прорачун у министарствима финансија те упошљавање квалификованих службеника. * Осигурати додатну техничку помоћ министарствима финансија.	До краја 2014. године
1.5. Укључивање свих ванбуџетских фондова у средњорочни оквир расхода и процес планирања прорачуна.	* Нужно је фокусирати се на укључивање ванбуџетских фондова у планирање прорачуна у 10 корака. * Све донације морају бити изражене у прорачуну.	До средине 2014. године

Извор: PARCO 2012

3.3. Унапређивање рачуноводственог оквира и функције система трезора

Постојећи рачуноводствени модел који користи јавна управа ће се убрзано мијењати према акруалном моделу (Rosen 1999, 54). Модел акруалног рачуноводства јест модел који се тренутно користи у широј пословној заједници. Све док тај циљ не постигне, цијели јавни сектор у БиХ ће пословати на јединственом (хармонизованом) рачуноводственом моделу, укључујући рачуноводствене контне планове и методологију.

Трезор у локалној управи, а исто тако и на свим другим нивоима управе, мора бити организован као посебна цјелина унутар службе за финансије. То значи да се мора организовати одјељење, одсјек или неки други нижи облик службе који ће у свом називу имати назив трезор, а у систематизацији тог организационог дијела морају бити дефинисана радна мјеста која ће обављати функције трезора. У јединицама локалне самоуправе, односно општинама које имају мали број запослених, па немају самосталну службу за финансије, ти се процеси обављају заједно с другим процесима. Неопходно је издвојити финансијске процесе и процесе трезора барем на нивоу самосталне службе за финансије и трезор. Да би трезорски систем пословања ефикасно функционисао, један од елемената који мора бити успостављен је и централизовано плаћање свих издатака са јединственог рачуна трезора. То значи да ће трезор плаћати све издатке за све буџетске кориснике с једнога мјеста. Трезор као организациона јединица ни у функционалном смислу нема надлежности за буџетско планирање, тј. за процедуру планирања буџета за фискалну годину (Raičević 2005, 98). Надлежност трезора почиње усвајањем буџета и своди се на праћење извршења буџета и извјештавањем о његовом извршењу.

Табела 3: Циљеви и активности унапређивања рачуноводственог оквира и функције система трезора

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1. Увођење функције трезора у читавој јавној управи.	* Успостава трезора у општинама и ванбуџетским фондовима.	До краја 2012. године
1.2. Побољшање функције трезора.	* Усавршити информатички систем трезора у ВД БиХ. * Континуирано улагање у ИТ капацитете. * Развити службу за клијенте. * Увезати све кориснике прорачуна у трезорски систем са директном везом.	До краја 2012. године
1.3. Модернизација информацијског система трезора.	* Израда студије која ће анализирати постојећи систем трезора и предложити побољшања. * Тражење донаторске подршке за имплементацију модернизације информацијског система трезора.	У току 2012. године

Извор: PARCO 2012

3.4 Увођење унутрашње финансијске контроле (PIFC) у складу са стандардима ЕУ

Системи интерне финансијске контроле (PIFC) у јавној управи и њихова практична примјена је постала најважнији услов за земље кандидате за ЕУ (преговори у складу са поглављем 32). Увођење PIFC система се обично темељи на усвајању докумената политике; усвајању одговарајућих PIFC прописа; одређењу централне јединице за хармонизацију и контролу (CHU) за PIFC; увођењу функције интерне ревизије у јавни сектор; те увођењу чврстог и квалитетног система за управљање финансијама и њихову контролу – на основу заједничких стандарда и праксе. У том оквиру, због своје специфичне уставне структуре, БиХ мора начинити додатне напоре да би осигурала увођење PIFC система који ће усаглашено функционисати на свим нивоима власти. Као први елемент, израда политичког документа о увођењу PIFC-а, заједнички ће обавити представници различитих влада у БиХ. Овај политички документ мора дефинисати компоненте PIFC система, као и временски оквир за његово спровођење. Такође, њиме ће се обрадити питања системске структуре, имајући у виду специфичну структуру управљања у БиХ. Остали кораци у процесу увођења PIFC-а ће пратити горе поменуте захтјеве, а то су: успостава CHU и увођење интерне ревизије и контроле. Као резултат ове реформе, БиХ ће имати PIFC систем који ће омогућити стриктан надзор над ефикасношћу и дјелотворношћу јавне управе, те осигурати транспарентно кориштење јавних фондова (DEI 2012).

Табела 4: Циљеви и активности приликом увођења PIFC-а

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1. Имплементација PIFC стратегије.	* Радити на увођењу PIFC система у читавој БиХ. * Израдити стратегију увођења PIFC-а у ВД БиХ.	До краја 2014. године
1.2. Увођење интерне ревизије.	* Радити на обуци кадрова за послове интерне ревизије. * Усвојити релевантне законе на свим нивоима у складу са законодавством ЕУ.	До краја 2014. године

Извор: PARCO 2012

3.5 Унапређивање организационе структуре и инвестирања у изградњу капацитета

Унутрашња организациона структура и инвестирања у изградњу капацитета наглашава потребу за посебним фокусом на изградњу капацитета у министарствима финансија и то, прије свега, у јачању јединица које су одговорне за прорачун и фискалну политику.

Недостатак управних капацитета у области јавних финансија у БиХ, и у министарствима финансија и на нивоу буџетских корисника и фискалних власти, јесте један од главних разлога за тренутне недостатке. Недостатак капацитета односи се и на квалитативне и на квантитативне аспекте. У смислу квантитета, људски потенцијал за концептуалне, планске или аналитичке послове или не постоји или је значајно неразвијен. С квалитативног аспекта, не постоје адекватно развијени профили потребног особља у јавним финансијама, нити било какав стратешки приступ јачању капацитета у оквиру сектора. Изградња капацитета у оквиру сектора јавних финансија укључује стратегију попуњавања кадровима израђену за сва министарства финансија, те помоћ која се пружа надлежним министарствима у циљу процјене потреба својих финансијских јединица. Профилирање ће се темељити на основним квалификацијама потребним за обављање редовних дужности у том пољу, као и за спровођење текућих и планираних реформских напора. Створиће се флексибилна организациона структура и способност за стално планирање и унапређивање структуре која ће временом застаријевати. Сви програми обуке морају бити стриктно прилагођени конкретним потребама сектора, и за постојеће и за нове запосленике, а министарствима ће се омогућити адекватни ресурси да би она могла запошљавати и задржавати запосленике и за текуће послове и за реформе. Од пресудног је значаја подићи свијест о важности управљања јавним финансијама, као везе према одлучивању у доношењу политике и улагању у капацитете надлежних министарстава.

Табела 5: Циљеви и активности на путу ка унапређивању организационе структуре и инвестирања у изградњу капацитета

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1. Континуирана обука особља у министарствима финансија и запошљавање компетентних службеника.	* Израдити дугорочни програм за запошљавање и обуку.	Континуирано
1.2 Јачање јединица које су одговорне за прорачун и фискалну политику унутар министарстава финансија у ентитетима БиХ. 1.2.1 Запошљавање довољног броја ИТ стручњака за одржавање електронских система. 1.2.2 Осигурати довољан број службеника за реформе унутар сектора за прорачун у министарствима финансија.	* Запошљавање и тренинг кадрова и развијање нове организацијске структуре.	Континуирано

Извор: PARCO 2012

3.6 Развој јавно-приватног партнерства

Економски трендови и међународна пракса указују на нужност узлазног система развоја јавно-приватног партнерства као јединог од могућих финансијских инструмената који би могао побољшати или растеретити јавну потрошњу. Да би такав систем био транспарентан и ефикасан, нужно је у потпуности хармонизовати и модернизовати релевантна правила

регулације јавно-приватног партнерства у БиХ, те усвојити модерно законодавство на свим нивоима власти.

Значајан подстицај јавно-приватном партнерству у Европској унији је пружен кроз Зелену књигу о јавно-приватном партнерству Европске уније о јавним уговорима и концесијама (DEI 2012). Овај документ се бави анализом појаве јавно-приватних партнерстава са циљем дефинисања њихових облика, те раздвајањем самих партнерстава од концепта јавних набавки. Истовремено, заједнички циљ свих облика уговора о јавно-приватном партнерству је сарадња између јавног сектора и приватних предузетника ради осигурања нове или побољшане јавне инфраструктуре, те бољег пружања услуга. Основни елементи који карактеришу јавно-приватна партнерства су видљиви у дугорочности односа између партнера, начину финансирања, доминантној улози јавног партнера у дефинисању циљева са становишта јавног интереса, преносу ризика на приватне partnere, те дефинисаној накнади коју јавни партнер плаћа приватном партнеру.

Табела 6: Циљеви и активности развоја јавно-приватног партнерства

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1. Приступити систему развоја јавно-приватног партнерства као једног од могућих финансијских инструмената који би могао поспјешити или растерети јавну потрошњу и инвестиције ојачати.	* Усвојити законе о јавно-приватном партнерству на свим нивоима, те их хармонизовати са законодавством ЕУ. * Обука особља релевантних институција. * Упознавање пословне заједнице са јавно-приватним партнерством.	Дио активности спроведен у 2011. години.

Извор: PARCO 2012

3.7 Систем јавних набавки

Међународна пракса и искуство земаља у регији указују да је могуће приступити побољшању система јавних набавки путем поједностављења овог процеса на начин да се од понуђача не траже документи који су доступни у јавним регистрима (Раићевић 2005, 112), да се транспарентност јача путем објављивања тендера у електронском облику, да је нужно улагати у јачање капацитета кроз тренинге и обуку службеника, што су додатни циљеви и активности ревидираног Акцијског плана 1 у области јавних финансија.

Босна и Херцеговина се припрема за чланство у ЕУ кроз процес стабилизације и прикључивања. Земља ће морати имплементирати *acquis communautaire* (преко 80.000 страница легислативе) у свој државни правни систем. Једна од области права која се мора ускладити са захтјевима Споразума Европске заједнице (ЕЗ) и супсидиарним правом је област јавних набавки. Термин *јавне набавке* односи се на набавку радова, роба и услуга од стране уговорних органа који су им потребни за њихово дјеловање – у то спада све од једноставног канцеларијског материјала, попут оловака или спајалица, до софистициране високотехнолошке опреме, попут компјутера и борбених авиона.

Табела 7: Циљеви и активности система јавних набавки

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1 Побољшати систем јавних набавки у БиХ.	* Поједноставити процес јавних набавки на начин да се од понуђача не траже документи који су доступни у јавним регистрима. * Објављивати тендере у електронском облику на веб-страници Агенције за јавне набавке БиХ. * Јачање капацитета кроз тренинге и обуку службеника.	До краја 2012. године.

Извор: PARCO 2012

Систем јавних набавки који је до сада примјењиван показао је низ слабости, преваходно у смислу могућности корупционашких штетних посљедица на које су, на веома егзактан начин, указивале невладине организације износећи податке о вишемилонским штетама по јавне финансије.

Предложене измјене Закона о јавним набавкама учиниће овај процес бржим и јефтинијим у смислу самог поступка, но и даље остаје простор за могуће финансијске штете код избора најбољег и квалификованог подручја. Неопходно је ригорозније дефинисање квалификованог понуђача у смислу бонитета, гаранција за добро извршење посла и друго. Такође је нужно прилагодити друге системске законе потреби уређења макроекономског простора, међу којима рецимо: Закон о привредним друштвима, Закон о јавним предузећима, законе из области фискалне политике, те законе који регулишу област радних односа и друге.

Веома битан сегмент унапређивања система јавних набавки је и континуирана едукација људских ресурса који ће бити у функцији спровођења дефинисаних политика и циљева који подразумијевају афирмисање конкурентности на тржишту, а што у крајњем значи достизање што веће ефикасности и ефективности система као цјелине.

3.8 Повећање ефикасности управљања јавним дугом

У оквиру реформе повећања ефикасности управљања јавним дугом потребно је израдити адекватне прописе о јавном дугу, задуживању и гаранцијама. Такође је нужно развити или набавити софтвере за управљање јавним дугом, те обучити службенике одговорне за задуживање и управљање јавним дугом.

Табела 8: Циљеви и активности код повећања ефикасности управљања јавним дугом

Циљеви	Активности	Временски оквир
1.1 Побољшати систем јавних набавки у БиХ.	<ul style="list-style-type: none"> * Поједноставити процес јавних набавки на начин да се од понуђача не траже документи који су доступни у јавним регистрима. * Објављивати тендере у електронском облику на веб-страници Агенције за јавне набаве БиХ. * Јачање капацитета кроз тренинге и обуку службеника. 	До краја 2012. године.

Извор: PARCO 2012

4. ЗАКЉУЧАК

Општи циљ у реформској области јавне финансије је консолидовати постигнуте резултате и наставити даља улагања у сектор јавних финансија, успоставити ефикасан систем финансијског управљања и успоставити и ојачати контролно окружење у којем управа послује.

Фокус реформе у области јавних финансија усмјерен је на осам међусобно повезаних области које се односе на: димензију политике система јавних финансија, повећање ефикасности и ефективности управљања буџетом, побољшање рачуноводственог оквира и функције система трезора, увођење РИФС-а у складу са релевантним стандардима ЕУ, побољшање организационе структуре и инвестирања у изградњу капацитета, развој јавно-приватног партнерства, систем јавних набавки и повећање ефикасности управљања јавним дугом.

У реформској области јавних финансија од укупно 20 утврђених циљева, 3 једнократна циља се односе на 2011. годину, док је 17 циљева континуираног карактера. Реализација свих континуираних циљева је почела, док ниједан једнократни циљ није у потпуности реализован.

Прва велика реформа, увођење јединственог рачуна трезора покренута је када је затварање завода за платни промет захтијевало прелазак дијела његових ранијих надлежности на Министарства финансија. Други велики буџетски напор у буџетском процесу је увођење и проширење средњорочног оквира расхода (МТЕФ) на нивоу цијеле БиХ. Трећа значајна реформа је увођење механизма координације у доношењу политика у БиХ – Фискалног вијећа.

Треба нагласити да све реформе унутар сектора јавних финансија зависе од капацитета министарстава финансија, надлежних министарстава и институција. Све остале реформске активности неће бити одрживе без одговарајућег улагања у изградњу капацитета.

Јавни сектор у БиХ користи различите рачуноводствене стандарде, што јако отежава анализу укупног јавног сектора и његовог утицаја на економију. Иако законодавство врло јасно дефинише начине извјештавања за различите нивое власти, извјештавање је и даље врло слабо, а механизми спровођења се ријетко користе. Стандарди и правила који се примјењују у јавном сектору нису прописани јединственим законом. Пословање трезорских система у БиХ се суочава са недостатком ИТ капацитета, што може угрозити резултате проведених реформи.

ЛИТЕРАТУРА

- .....
- Đindić, M. Srđan.** 2001. *Komparativna analiza poreskih sistema.* Kragujevac: Ekonomski fakultet.
- Radičić, Marko i B. Raičević.** 2008. *Javne finansije.* Beograd: Data Status.
- Raičević, Božidar.** 2005. *Javne finansije.* Beograd: Ekonomski fakultet.
- Rosen, S. Harvey.** 1999. *Javne finansije.* Zagreb: Institut za javne finansije.
- Ćirović, Milutin.** 1987. *Monetarna ekonomija.* Beograd: European Centre for Peace and Development.

Internet izvori:

- DEI (Direkcija za evropske integracije).** 2012. *Evropsko partnerstvo za BiH.* Pristupljeno 12. septembra 2012. godine.
<http://www.dei.gov.ba>
- PARCO (Ured Koordinatora za reformu javne uprave).** 2012. *Statistički pregled javne uprave.* Pristupljeno 16. septembra 2012.
<http://www.parco.gov.ba>